Varhaiskasvatuksen kiusaamisen ehkäisyn suunnitelma

Multisilta-Peltolammin varhaiskasvatusyksikkö

Vuodet: 2026 - 2027

Sisällysluettelo

1. Varhaiskasvatuksen kiusaamisen ehkäisyn suunnitelma

2. Mitä kiusaaminen on?

3. Miten kiusaamista ennaltaehkäistään varhaiskasvatuksessa?

4. Tunnetaidot varhaiskasvatuksessa

5. Kiusaamiseen puuttuminen

    5.1. Kiusaamiseen puuttuminen varhaiskasvatuksessa

6. Yksikön omat tarkennukset

    6.1. Millä tavoin yksikkömme lapsiryhmissä luodaan turvallinen ilmapiiri ja tuetaan tunne- ja kaveritaitoja?

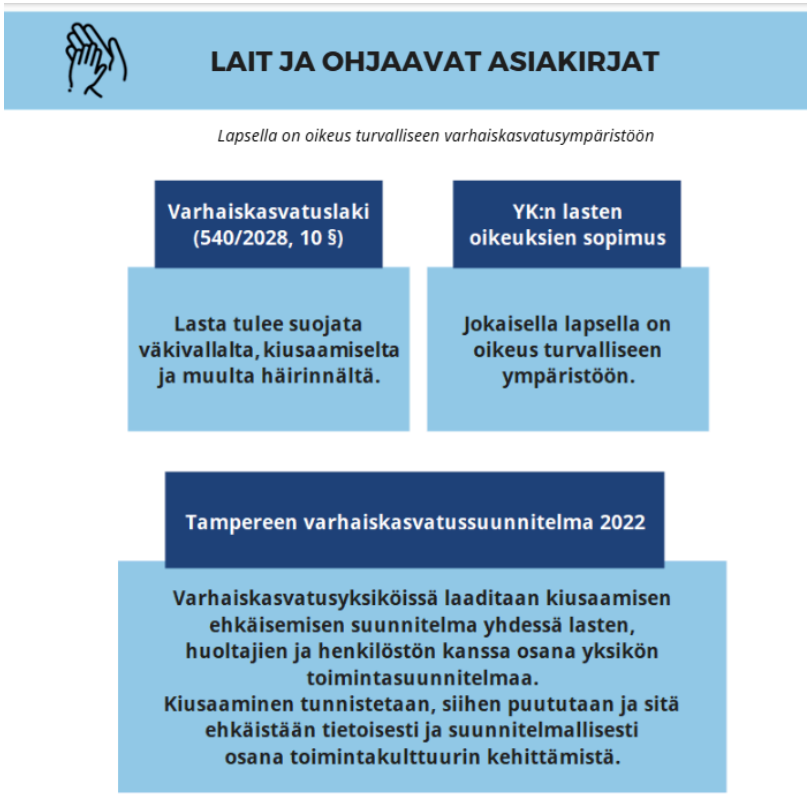
    6.2. Millä konkreettisilla tavoilla kiusaamiseen puututaan?

    6.3. Miten kiusaamisen vastaisia toimenpiteitä käsitellään lasten ja huoltajien kanssa?

    6.4. Suunnitelma laadittu (pvm.)

1. Varhaiskasvatuksen kiusaamisen ehkäisyn suunnitelma

Tämä on Tampereen kaupungin varhaiskasvatuksen kiusaamisenehkäisyn suunnitelma. Kiusaamisenehkäisyn suunnitelma tehdään jokaiseen varhaiskasvatusyksikköön. Suunnitelma sisältää kaikkia yksiköitä koskevan kaupunkitasoisen osion sekä jokaisen varhaiskasvatusyksikön omat tarkennukset.

2. Mitä kiusaaminen on?

Kiusaaminen on tahallista ja haitallista käyttäytymistä, joka aiheuttaa pahaa mieltä. Kiusaaminen on ryhmäilmiö, joka perustuu lasten välisiin sosiaalisiin suhteisiin. Kiusaajan ja kiusatun välillä vallitsee vallan epätasapaino, jossa kiusaaja tai kiusaajat ovat ylivoimaisessa asemassa uhriin nähden esimerkiksi iän, kavereiden määrän, taitojen tai fyysisen vahvuuden suhteen. Kiusaaminen on toistuvaa toimintaa, joka kohdistuu yksisuuntaisesti samaan henkilöön.

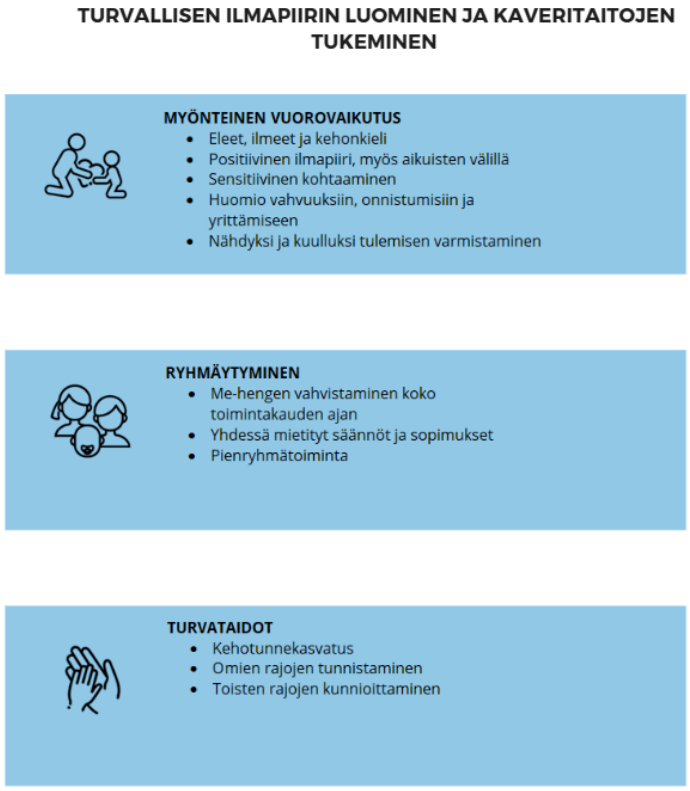
Lapset vasta harjoittelevat sosiaalisia taitoja, eikä empatiakyky ole vielä täysin kehittynyt. On hyvä huomioida, että lapsilla voi olla haastavia vuorovaikutus- ja ristiriitatilanteita myös ilman, että kyse on kiusaamisesta.

3. Miten kiusaamista ennaltaehkäistään varhaiskasvatuksessa?

Varhaiskasvatuksessa kiusaamisen vastainen työ on ennen kaikkea vuorovaikutustaitojen sekä ryhmässä toimimisen harjoittelua ja tunnetaitojen opettelua. Henkilöstön aktiivinen läsnäolo arjen kaikissa tilanteissa on lapsiryhmän turvallisuuden ja myönteisen ilmapiirin perusta. Jatkuva havainnointi ja havainnoista keskustelu tiimin kesken mahdollistaa kiusaamiseen puuttumisen.

Lapsille aikuisten johdonmukainen toiminta ja yhteisesti sovitut pelisäännöt ja sopimukset luovat selkeyttä toimintatapoihin ja omalta osaltaan ennaltaehkäisevät ristiriitatilanteita ja kiusaamista.

4. Tunnetaidot varhaiskasvatuksessa

Tunteet ohjaavat voimakkaasti lapsen käyttäytymistä ja toimintaa. Tunteet ovat läsnä kaikissa arjen tilanteissa ja niiden säätelyä ja ohjausta tulee harjoitella. Tunnetaidot tarkoittavat kykyä tunnistaa, nimetä, ilmaista ja säädellä omia tunteita. Taitojen karttuessa lapsi oppii ymmärtämään, että myös muilla on tunteet ja se toimii pohjana ympäristön ymmärrykselle ja empatiakyvyn kehittymiselle. Kaikkiin tunteisiin liittyy aina jokin syy. Tunnetaitokasvatukseen kuuluu, että lapset oppivat ymmärtämään näitä syitä tunteiden taustalla. Aikuisella on suuri rooli tunnetaitojen kehittymisen tukemisessa. Parhaimmillaan hyvät tunnetaidot lisäävät lapsen hyvinvointia ja turvallisia ihmissuhteita.

5. Kiusaamiseen puuttuminen

MITEN KIUSAAMISEEN PUUTUTAAN?

5.1. Kiusaamiseen puuttuminen varhaiskasvatuksessa

Kiusaamistilanteiden huomaaminen ja niihin puuttuminen edellyttää henkilöstöltä läsnäoloa ja jatkuvaa havainnointia. Aikuisilla on velvollisuus puuttua välittömästi kaikkiin tilanteisiin, joissa lapsi kokee tulleensa kiusatuksi. Lapsen kokemusta kiusatuksi tulemisesta ei tule koskaan vähätellä tai mitätöidä.

Arjessa tapahtuvat yksittäiset konfliktit ja riidat voidaan yleensä ratkaista heti. Sen sijaan kiusaamisen selvittely vaatii pidempää työskentelyä, jossa tarkastellaan kiusaamisen kaikkien osapuolten sekä koko ryhmän tilannetta yhdessä huoltajien kanssa. On tärkeää huomioida, että myös kiusannut lapsi tarvitsee aikuisen tukea ja apua. Jokainen kiusaamistilanne edellyttää johdonmukaista jatkoseurantaa kiusaamisen loppumisen varmistamiseksi.

6. Yksikön omat tarkennukset

YKSIKÖN OMAT TARKENNUKSET

6.1. Millä tavoin yksikkömme lapsiryhmissä luodaan turvallinen ilmapiiri ja tuetaan tunne- ja kaveritaitoja?

Toiminnassa on yhteiset pelisäännöt työyhteisö- tiimi ja ryhmätasolla, sekä vanhempien kanssa. Yhteiset pelisäännöt ovat selkeitä, yhdessä sovittuja ja näkyväksi tehtyjä. Pelisääntöihin palataan tarvittaessa ja päivitetään säännöllisesti.

Tasa-arvoinen ja yhdenvertainen kohtelu. Aikuisen tehtävä on selvittää tilanteet ja lasten puhe kiusaamisesta tai yksin jäämisestä otetaan aina todesta.

Ryhmäytymiseen ja ryhmäyttämiseen panostaminen toimintakauden alussa sekä sen aikana on ensiarvoisen tärkeää. Jokaisella tulee olla ryhmässä turvallinen olo ja tila.

Aikuisen tehtävänä on lasten vahvuuksien korostaminen ja huomioiminen sekä onnistumisen ja oppimisen kokemusten mahdollistaminen.

Ennakointi on tärkeää lasten tunnetilojen havainnoinnissa ja tilanteisiin puuttumisessa. Lasten kanssa opetellaan tunteiden nimeämistä arjen tilanteissa.

Aikuisen rooli on olla sensitiivinen ja havainnoiva. Pienryhmätoiminnan suunnitteluun panostetaan ja aikuisen tulee olla aidosti läsnä koko ajan; mukana leikeissä, houkutellen ja rohkaisten tarvittaessa yhteisiin leikkeihin. Aikuinen on läsnä myös keskusteluissa ja auttamassa ristiriitojen selvittelyssä.

Perheiden kanssa tehdään aktiivista yhteistyötä. Pyritään avoimeen kasvatuskumppanuuteen henkilökunnan ja perheen välillä. Myös huolen asiat otetaan reilusti ja varhaisessa vaiheessa esiin. Vanhempien kuulemiseen ja kohtaamiseen panostetaan varaamalla tarvittaessa aikaa keskustelulle.

6.2. Millä konkreettisilla tavoilla kiusaamiseen puututaan?

Käytössä on Miniverso-toimintatapa muokattuna menetelmänä.

- Menetelmässä otetaan kiusattu ja kiusaaja/kiusaajat (jos nimetty) yhteiseen keskusteluun sekä dokumentoidaan keskustelun eteneminen ja sopimukset.
- Jokaiselle tulee antaa kuulluksi tulemisen mahdollisuus. Omalla vuorolla saa kertoa, mitä tapahtui. Toiset kuuntelevat.
- Yhdessä mietitään, miltä tilanne tuntui ja miten tilanne tulisi korjata. Tehdään yhteinen sopimus, johon tarvittaessa palataan.
- Kiusaajaa/kiusaajia ei tule leimata, vaan etsitään yhdessä keinoja sosiaalisiin taitoihin myönteisin keinoin.

Koko ryhmän kanssa luodaan yhteiset pelisäännöt kaverin kohteluun ja kohtaamiseen. Aikuinen turvaa konfliktitilanteessa, että lapsi ei pääse satuttamaan itseään eikä muita. Tilanteen rauhoituttua asia käsitellään asianosaisten kanssa. Aikuisen tulee pysyä tilanteessa rauhallisena ja tarvittaessa hakea työkaverilta apua tilanteeseen.

Kiusaamistilanteisiin puututaan välittömästi ja kerrotaan lapselle selkeästi, että kiusaaminen ei missään muodossa ole hyväksyttävää.

Lasten tunteita sanoitetaan aktiivisesti. (esim. miltä tuntuu, jos ei pääse leikkiin mukaan.) Tunnetaitojen opettelu on osa ryhmien suunnitelmallista arjen pedagogiikkaa. Tässä ovat apuna mm. tunnetaitokortit.

Toisena toimintamallina kiusaamisen ehkäisyssä ja siihen puuttumiseen on ns. Pisara-malli, johon tutustutaan tilatun kirjallisuuden kautta.

6.3. Miten kiusaamisen vastaisia toimenpiteitä käsitellään lasten ja huoltajien kanssa?

Kaveritaitoja tuetaan yhteisten leikkien kautta ja myös kotipihassa. Leikkeihin otetaan mukaan myös muita kuin parhaat kaverit.

Kuullaan lasta ja kerrotaan, että kiusaamisesta pitää aina kertoa aikuiselle.

Puhutaan toisista ihmisistä arvostavaan sävyyn myös aikuisten välisissä keskusteluissa, aikuisen asenteella on väliä!

Tiedotetaan kiusaamistilanteesta päiväkodin ja vanhempien välillä molemmin suuntaisesti. Asioita käsitellään aloituskeskusteluissa, vasukeskusteluissa ja vanhempainilloissa. Työyhteisössä havaitut kiusaamistilanteet tuodaan yhteiseen keskusteluun, jotta niitä voidaan ennaltaehkäistä.

Kiusaamisen ehkäisyn suunnitelma käsitelllään talon yhteisessä pedagogisessa palaverissa. Uutena kiusaamisen ehkäisyn menetelmänä tutustutaan yhdessä Väestöliiton Pisara-puuttuminen -menetelmään.

6.4. Suunnitelma laadittu (pvm.)

17.9.2026